

Viljandi maakonna arengustrateegia elluviimise toetusmeetme (MATA) projektide valikualused 2024-2027

Eesmärk ja üldised põhimõtted

Viljandi maakonna arengustrateegia elluviimise toetusmeetme (MATA) peamine eesmärk on pakkuda kohalikele omavalitsustele täiendavat riigi tuge maakonna arengustrateegias määratud eesmärkide saavutamisel. Selle meetme kaudu toetatakse projekte, mis vastavad Viljandi maakonna arengustrateegias¹ seatud prioriteetidele ja lahendavad kohalikke sotsiaal-majanduslikke probleeme.

Valikuprotsess ja Fookusteemad

Projektide valikul lähtuti riigihalduse ministri määruse nr 15 „Maakonna arengustrateegia elluviimise toetuse tingimused ja kord“ (MATA) peatükist 3 ning dialoogist Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ning MTÜ Viljandimaa Omavalitsuste Liidu vahel. 2023. aasta suvel lepiti kokku järgmised fookusteemad ja projektid:

1. Sotsiaalteenuste arendamine ja teenuste kättesaadavuse parandamine
 - 1.1. Projekt: Sihtasutuse Perekodu uue peahoone ehitamine
2. Inimkapitali arendamine
 - 2.1. Projekt 1: Ettevõtlusinkubaatori käivitamine ja arendamine
 - 2.2. Projekt 2: Noorte ettevõtlikkuse edendamise programm

Dialoogis kokkulepitud arendusprojektid

1. Fookusteema: sotsiaalteenuste arendamine ja teenuste kättesaadavuse parandamine

Projekt: Sihtasutuse Perekodu uue peahoone ehitamine

Eestvedaja: Sihtasutus Perekodu, <https://perekodu.eu>

SA Perekodu roll Viljandi maakonnas: SA Perekodu osutab erinevaid sotsiaalhoolekande ja haridusteenuseid neljas tegevuskohas Viljandi linnas ja vallas. Teenuseid osutatakse Viljandimaa kohalikes omavalitsustes elavatele lastele ja lastega peredele. Vajadusel ja võimalusel osutatakse teenuseid ka väljaspool maakonda. SA Perekodu omanik on MTÜ Viljandimaa Omavalitsuste Liit, mille liikmed on kõik Viljandimaa kohalikud omavalitsused.

Probleem: Olemasolev hoone ei vasta autismispektri häirega laste vajadustele ja on tehniliselt amortiseerunud, mis takistab kvaliteetsete sotsiaalteenuste osutamist.

SA Perekodu peamaja ehitustehniline eksperthinnang toob välja, et olemasolev hoone tuleks lammutada ja ehitada uus, kuna rekonstrueerimine oleks kallim. Peamised põhjendused:

¹Viljandimaa arengustrateegia 2035 - <https://www.vol.ee/arengukavad>

- Hoone on palju energiat kulutav – hoone piirded on tänapäeva mõistes vähese soojustusega, ehitusprotsess halvasti dokumenteeritud. Hoone puitfassaadid ja avatäited, kui ka hoone aknad ning uksed, ei vasta energiatõhususe miinimumnõuetele ning on amortiseerunud;
- Hoones puudub sissepuhke-väljatõmbe soojustagastusega ventilatsioonisüsteem. On olemas ainult väljatõmbeventilatsioon, mistõttu pole võimalik tagada hoones viibijatele vajalikku sisekliimat;
- Hoone küttesüsteemi, vesivarustuse ja kanalisatsiooni torustikud on enamuses amortiseerunud ja avariiotlikud.

Mis muutub pärast projekti paremaks?

Uue peamaja ehitamine toob kaasa olulise kvaliteedihüppe sotsiaalteenuste kättesaadavuses ja kvaliteedis. Uus hoone arvestab spetsiaalselt erivajadustega laste vajadusi, parandades oluliselt nendele pakutava toe kvaliteeti ja arengu võimalusi.

- **Teenuste kvaliteet:** Uus maja võimaldab paremat teenuste kvaliteeti erivajadustega lastele. Halvas seisukorras hoone asendamine uuega tagab nõuetekohased tingimused teenuste osutamiseks.
- **Erivajadustega laste vajadused:** Uus maja arvestab autismispektri häirega laste vajadustega, pakkudes sobivaid ruume ja võimalusi.
- **Töötingimused:** Töötajatele loob uus peamaja paremad töötingimused, mis mõjutab otseselt teenuste kvaliteeti.
- **Ruumide funktsionaalsus:** Uus hoone võimaldab erinevate teenuste osutamist heal tasemel, sealhulgas haridus-, lapsehoiu-, tugiisiku- ja rehabilitatsiooniteenuseid.

Projekti maksumus on ca 5 miljonit eurot. Viljandimaa MATA toetusega planeeritakse katta osaliselt projekti eelarvet.

2. Fookusteema: inimkapitali arendamine

Projekt 1: Ettevõtlusinkubaatori käivitamine ja arendamine

Eestvedaja: SA Viljandimaa Arenduskeskus

SA Viljandimaa arenduskeskuse roll Viljandi maakonnas: SA Viljandimaa Arenduskeskuse missioon on toetada era- ja avaliku sektori organisatsioone ning üksikisikuid professionaalsete tugiteenustega, et tõsta Viljandi maakonna konkurentsivõimet. Keskus pakub tasuta nõustamist ettevõtjatele, mittetulundusühendustele, kohalikele omavalitsustele ja ettevõtlikele noortele. Teenused hõlmavad nõustamist ettevõtluse ja mittetulundusliku tegevuse alustamisel, arendusprojektide ja äriplaanide koostamisel ning teavet toetusprogrammide kohta. Keskus algatab ja osaleb maakondlikes projektides, korraldab koolitusi ja infopäevi ning soodustab koostööd kõigi osapoolte vahel. SA Viljandimaa Arenduskeskuse nõukogusse kuuluvad kõikide Viljandimaa kohalike omavalitsuste esindajad.

Mis probleemi projektiga lahendatakse?

Kesk-Eesti maakonnad (Järvamaa, Viljandimaa ja Jõgevamaa) käivitasid 2022. aastal PATEE programmi raames ettevõtlusinkubaatorid. Projektiga soovitakse viia Kesk-Eesti ettevõtluse tugisüsteemi järgmisele tasemele, pidades oluliseks luua ettevõtetele võrdsed võimalused kvaliteetsele koolitusprogrammile ja mentorlusele ka väljaspool pealinna, kaasa aidata ettevõtjate äri arendamisele ning soovides nende eesmärkide saavutamiseks teha koostööd piirkonnas tegutsevate kutsehariduskeskuste ja teadusasutustega sõlmisid SA Viljandimaa Arenduskeskus, Sihtasutus

Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus ja Sihtasutus Järvamaa 12. jaanuaril 2022 koostöölepe Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori asutamiseks. Oluliseks peeti luua piirkondade võimalusi tõestatud meetodika ja kogemustepagasi kaudu kvaliteetset tuge nii alustavatele kui ka tegutsevatele ettevõtetele. Eesmärgiks püstitati huviliste suunamist ettevõtluse juurde, toetada nende äri alustamise teekonda ja muuta nad ettevõtjatena iseseisvaks, tegutsevatel ettevõtetel aidata uuendada ja parendada tehnoloogilisi protsesse.

Senist tegevust kolme maakonna arenduskeskuse vahel võib lugeda Kesk-Eesti inkubaatori käivitusfaasiks. Arenduskeskused soovivad jätkata koostööd ettevõtlusaktiivsuse tõstmiseks, olla lähemal ettevõtjatele, ettevõtlikele noortele ja ettevõtlusest huvitatud kogukondadele Kesk-Eesti inkubaatori tegevuste läbi.

Senine koostöö on olnud tulemusrikas ja ettevõtjate soovi kohaselt peaks olema veelgi aktiivsem ja lähemal. Projekti eesmärk on suurendada koostöövõrgustikuna Kesk-Eestis (Jõgeva, Viljandi ja Järva maakonnad) ettevõtlusaktiivsust ja ettevõtlusteadlikkust ning soodustada kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist aidates arendada ja uuendada ettevõtete ärimudeleid, tootearendustegevust, soodustada ettevõtjate (eriti mikroettevõtete) arendustegevust, leida koostööpartnereid viies ettevõtte kiiresti kokku õigete inimestega ja organisatsioonidega, luua kontakte uutel ja olemasolevatel eksporditurgudel.

Projekti eesmärk on suurendada koostöövõrgustikuna Kesk-Eestis (Jõgeva, Viljandi ja Järva maakonnad) ettevõtlusaktiivsust ja ettevõtlusteadlikkust ning soodustada kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist aidates arendada ja uuendada ettevõtete ärimudeleid, tootearendustegevust, soodustada ettevõtjate (eriti mikroettevõtete) arendustegevust, leida koostööpartnereid viies ettevõtte kiiresti kokku õigete inimestega ja organisatsioonidega, luua kontakte uutel ja olemasolevatel eksporditurgudel.

Mis muutub pärast projekti paremaks?

Projekti tegevuste tulemusena on kasvanud tehnoloogiliste lahenduste rakendamine ettevõtetes, pööratakse tähelepanu süsteemsele arendustegevusele (eriti mikro- ja väikeettevõtetes), tootearenduses ja ärimudelites arvestatakse kestlikkust ja kliimaeesmärkide saavutamist. Projekt aitab kasvatada noorte (18-26) osakaalu ettevõtluses. Projekt aitab kaasa erinevate osapoolte võrgustamisele ja koostööle. Need muutused toovad kaasa lisandväärtuse ja SKP kasvu Kesk-Eesti piirkonnas

Projekti maksumus on 1 943 941 eurot. PEEK meetmes põhitaotluse esitajaks oli Sihtasutus Viljandimaa Arenduskeskus. Projekti partnerid on SA Järvamaa ja SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus.

Viljandimaa MATA toetusega kaetakse osaliselt projekti omaosalust.

Projekt 2: Noorte ettevõtlikkuse edendamise programm

Eestvedaja Viljandimaal: SA Viljandimaa Arenduskeskus

Projekti lühikirjeldus

Projekti eesmärk on Tartu, Võru, Põlva, Valga, Viljandi ja Jõgeva maakonna 7-26aastaste Lõuna-Eesti noorte ettevõtlikkuse ja omaalgatuse süsteemne arendamine ning noorte sidumine oma kodukohaga.

Noored on seotud oma kodukohaga koostöise võrgustikutöö tulemusena, mis süsteemselt ja eesmärgistatult arendab noorte omaalgatust ja ettevõtlikku mõttelaadi Lõuna-Eestis. Loodud on

keskkond, mis toetab Lõuna-Eesti lapse ja noore kujunemist ettevõtlikuks, uutele ja innovaatilistele lahendustele avatuks, nutikaks, konkurentsivõimeliseks ja positiivse ellusuhtumisega täiskasvanuks, kes soovib oma kodu regiooni tagasi pöörduda.

Projekti laiem eesmärk on töötada välja ja rakendada nii maakondlik kui regionaalne mudel ettevõtlikkuse edendamiseks, siduda üksteiselt õppides parimad praktikad tervikuks ning tugevdada Lõuna-Eesti ülest koostööd maakondlike arenguorganisatsioonide ja seotud osapoolte vahel.

Mis muutub pärast projekti paremaks?

Projekti tulemusena luuakse ja arendatakse noorte ettevõtlikku vaimu ja hoiakuid toetava mitmekülgsete tegevustega keskkonna, mis suurendab noore valmidust ise ettevõtjaks hakata või võtta initsiatiivi kogukondlikes tegevustes:

- Juurutatud on süsteemne lähenemine noorte ettevõtlikkuse arendamiseks maakondlikul tasandil, mida toetab Lõuna-Eesti piirkondlik võrgustik ning sihikindel ja koordineeritud koostöö.
- Noorte ettevõtlikkuse teema vajalikkus on regioonis laiemalt tuntud ja seda väärtustatakse.
- Omavalitsused panustavad strateegilisel ja tegevuslikul tasandil noorte ettevõtlikkuse valdkonna arendamisesse.
- Ettevõtliku mõtteviisiga noored on loonud püsivad sidemed kohaliku omavalitsusega, maakondlike arendusorganisatsioonidega noorte ettevõtlikkuse arenguhüppe läbiviimiseks. Piirkonnas on noored, kes on altimad välja töötama uusi lahendusi, leidma uudseid viise, kuidas asju teha, lahendada probleeme koostöiselt ja kaasavalt, noored on kaasatud sihipäraselt kogukondade tegevustesse ning ettevõtjad teevad noortega enam koostööd.
- KOVid, koolid ja noortekeskused teevad valdkonnas tihedalt koostööd.
- Noortekeskused on kujundatud ettevõtlikkust ja omaalgatust initseerivateks keskusteks.

Projekti kogumaksumus **3 331 393 eurot**, abikõlbulik eelarve 3 331 393 eurot, s.h. toetus 2 498 545,08 eurot, omafinantseering partnerite poolt kokku 832 847,92 eurot.

Viljandimaa MATA toetusega planeeritakse katta osaliselt projekti omaosalust.

Kokkuvõte

Valitud projektid on kooskõlas Viljandi maakonna arengustrateegiaga ja nende edukas elluviimine toob kaasa olulisi parendusi nii sotsiaalteenuste kvaliteedis kui ka ettevõtluskeskkonnas. Projektide mõju ulatub kaugemale maakonnast, parandades piirkonna konkurentsivõimet ja elukvaliteeti.

Kokku lepitud Viljandi maakonna MATA rahade jaotus

Tegevus või tegevuspõhimõte	Teostamise aeg ja maksimaalne maakonna arengustrateegia elluviimise toetuse summa				Rahastamisallikad	Vastutav organisatsioon / kaasatavad partnerid
	2024	2025	2026	2027		
1. arengusuund: Inimkapitali arendamine						
Tegevussuund 2. Ettevõtjapotentsiaaliga inimeste toomine Viljandimaale ja hoidmine Viljandimaal						
Ettevõtlusinkubatori käivitamine ja arendamine	37 980	24 937	16 507		Maakonna arengustrateegia elluviimise toetus (MATA), SA Viljandimaa Arenduskeskus	SA Viljandimaa Arenduskeskus
2. arengusuund: ettevõtluskeskkonna ja majanduse arendamine						
Tegevussuund 1. Ettevõtlikkusaktiivsuse ja -tulemuslikkuse suunedamine läbi koolituste ja ettevõtluskeskkonna parandamise						
Noorte ettevõtlikkuse arendamise programmi rakendamine maakonnas	12 933	13 583	13 156		Maakonna arengustrateegia elluviimise toetus (MATA), SA Viljandimaa Arenduskeskus	SA Viljandimaa Arenduskeskus
4. arengusuund: elukeskkonna ning tehnilise ja sotsiaalse taristu arendamine						
Tegevussuund 5: Sotsiaalteenuste arendamine ja teenuste kättesaadavuse parandamine						
Perekodu uue peamaja ehitamine	364 741	295 480	304 337	334 000	Maakonna arengustrateegia elluviimise toetus (MATA), SA Perekodu	SA Perekodu
KOKKU	415 654	334 000	334 000	334 000		

* Tegevuskavas aastate 2025-2027 toetussumma kokku on prognoos. Juhul perioodi 2025-2027 aastate toetussummad suurenevad või vähenevad, siis muutub SA Perekodu uue peamaja ehituse toetuse suurus.

Viljandi maakonna MATA rahade jaotuse on kinnitanud kõik Viljandimaa Omavalitsuste Liidu üldkogu Otsuse link: https://www.vol.ee/documents/121452/40087482/nr+8_MATA+2024-2027+Viljandimaa.asice

Kohalike omavalitsuste volikogude otsused:

1. Põhja-Sakala vallavolikogu otsus 24.05.2024 (MATA rahade jaotus otsuses lisas nr 4) - <https://www.riigiteataja.ee/akt/421052024009>
2. Viljandi vallavolikogu otsus 11.06.2024 (MATA rahade jaotus otsuses lisas nr 4) - <https://www.riigiteataja.ee/akt/408032023008>
3. Viljandi Linnavolikogu otsus 09.06.2024 (MATA rahade jaotus otsuses lisas nr 6) - <https://www.riigiteataja.ee/akt/406062024042>
4. Mulgi vallavolikogu otsustab 2024. aasta augustis.